

EDITORIÁL

Migranti: nemilovaní a potrební

Imigrácia je vo vyspelých krajinách, slušne povedaná, nepopulárna. Pre štandardného európskeho politika znamená podpora imigrácie politickú samovraždu. A ani štátnička typu Angely Merkelovej nedokáže svojim voličom vysvetliť potrebu imigrácie.

Sú naozaj imigranti pre Európu potrební? Nie je s nimi iba kopec problémov? A nemali by sme ich čím skôr vrátiť tam, odkiaľ prišli? S takýmto názorom sa nestretávame len v krčme vo Varine či v Poltári, ale aj medzi vzdelanými ľuďmi. Šokujú hysterické reakcie na niekoľko desiatok migrantov ubytovaných v Gabčíkove. Šokujú o to viac, že Slováci sami patria k národom s vysokou mierou imigrácie a sami sa v cudzine stretávajú s negatívnym názorom na migrantov.

Čo sú imigranti zač a čím môžu byť pre hostiteľskú krajinu prospesní? Vezmime si úspešné krajiny ako sú USA, Austrália či Kanada. Za svoj úspech vďaka len a len imigrantom. Pri všetkej úcte k Indiánom a Aborigénom, bez imigrantov by tieto krajiny zostali len romantickou divočinou. Rozhodnutie zbaľiť sa, predať majetok a ísť do neznáma je veľmi ťažkým rozhodnutím, ktoré si vyžaduje veľkú odvahu. Nie náhodou sú migranti viac tolerantní voči rizikám ako nemigranti (o čom sa autor tohto komentára presvedčil vo viacerých výskumoch). Rizikovo tolerantní sú najmä mladí a zdraví muži. To je presne ten typ ľudského kapitálu, ktorý je pre ekonomiku cenný a čoraz menej k dostaniu.

O migrantoch sa tvrdia protichodné veci. Na jednej strane sú vraj leniví a žijú zo sociálnych dávok. Na druhej strane zas berú pracovné miesta domácim (akosi to nejde dokopy). Údaje z európskych ekonomík hovoria, že obrovská väčšina imigrantov v hostiteľských krajinách pracuje. Robia presne to, čo Slováci v Anglicku alebo Rumuni v Taliansku: pracujú, zarábajú peniaze a chcú, aby sa ich deti mali lepšie.

Európa už dlho pácha demografickou samovraždu. Detí sa rodí čoraz menej, no počty dôchodcov rýchlo rastú. Pred bránami Európy pritom stoja mladí ľudia ochotní pracovať. Netreba vymýšľať teplú vodu. Stačí prebrať to, čo dávno funguje najmä v USA, Kanade a Austrálii. Z obrovskej zásoby pracovnej sily v Ázii a Afrike starostlivo vyberať mladých ľudí s vysokým ľudským kapitálom. A samozrejme treba aplikovať aj funkčné integračné politiky. Ak chceme využiť ľudský kapitál imigrantov, musíme im poskytnúť integračné kurzy, kde sa naučia jazyk a dozvedia čo-to o našej kultúre.

Ing. Vladimír Baláž, PhD., DrSc.
balaz@sevis

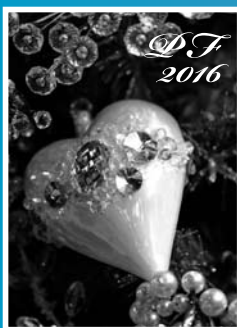
HEADLINES

Zamyslenie sa nad jednou reštrukturalizáciou

„Už to nie je, čo to bývalo“, dozvedela som sa od zainteresovaných osôb ako reakciu na konštatovanie, že reštrukturalizácia je pre dlžníka dobrý biznis. Inak povedané, dalo sa na nej zarobiť aj ľahšie. Model je spravidla veľmi jednoduchý. (viac na str. 2)

Novinky v zákone o dani z príjmov platné od 1.1.

V júnovom čísle nášho štvrťročníka som písala o predpokladanej podobe „veľkej“ novely zákona o dani z príjmov, ktorá bola v tom čase v pripomienkovom konaní. Na prekvapenie bola táto novela schválená parlamentom už 22. septembra tohto roku. Takže podnikateľské subjekty aj fyzické osoby majú relatívne dosť času sa s prijatými zmenami zoznámiť. (viac na str. 3)

Vážení klienti a partneri,
prajeme Vám príjemnú vianočnú atmosféru,
veľa životného optimizmu a
osobných a pracovných úspechov
v Novom roku 2016.

O NÁS

Najstarší o.c.p. na Slovensku vráti licenciu ...

Moje blízke okolie ma pozná, že slovné spojenie „nedá sa“ ma štartuje k vyššiemu výkonu. Teší ma dokazovať, že sa to dá a ženie ma to ešte viac dopredu. V dnešnej situácii sa už na slovenský kapitálový a finančný trh nepozerám, či sa dá, ale či chcem. A ja viem, že už nechcem.

Platí, že môžeš mať len to, čomu venuješ pozornosť. Svoju pozornosť slovenskému kapitálovému trhu hodlám venovať už iba v malej miere. Ak

sa v podnikaní zbavujete nepotrebných vecí, môžete efektívnejšie fungovať. Nadobudol som presvedčenie, že licenciu k nášmu podnikaniu ďalej nepotrebujeme, jej vlastníctvo nám stále viac neúmerne zvyšovalo náklady a obťažovalo nás zbytočnými administratívnymi úkonmi. Považujem to za plytvanie energie, čo je aj moja odpoveď na otázku, prečo sme sa rozhodli vrátiť licenciu obchodníka s cennými papiermi.

Pôsobenie na kapitálovom trhu som dlhé roky vnímal ako ihrisko, na ktorom sa dá hrať pekná hra. Keď sa vám ale ihrisko zmení na mínové pole, tak už v hre nemôžete pokračovať. Okrem toho sa v tejto hre menia pravidlá počas zápasu. „Niektorí“ z vonku napríklad rozhodne, že sa bude hrať futbal s tromi loptami

a núti hráčov bez vysvetlenia, aby sa s takouto zmenou bezpodmienečne vysporiadali. A tak hráči (firmy), ktorí ešte mohli hru oživiť, radšej z hry odchádzajú. Súčasní reálni investori pôsobia na iných kapitálových trhoch a je ich určite veľké množstvo. Oni slovenský kapitálový trh nepotrebujú a ani neregistrujú.

Pripadá mi až komické, koľko odborníkov – politikov a je jedno, či modrý, oranžový alebo červený, vyslovujú čarovné tri slová „rozvoj kapitálového trhu“. Dokonca sa do „rozvoja“ tejto oblasti neustále zbytočne lejú nové a nemalé finančné prostriedky. Keby si aktéri urobili prieskum o stave slovenského kapitálového trhu od osôb, ktoré chcú reálne investovať až po spoločnosti, ktoré chcú získať kapitál na trhu a majú záujem, aby ich cenné papiere boli obchodované na trhu, tak by prišli k záveru, že táto agenda by už nemala figurovať v ich slovníku.

Paradoxne, rok 2015 je rokom, kedy vraciame licenciu a zároveň SEVISBROKERS FINANCE o.c.p., a.s., ako zakladajúci a nepretržitý člen, obdržal pri príležitosti 20. výročia činnosti

Platí, že môžeš mať len to, čomu venuješ pozornosť. My už budeme pozornosť slovenskému kapitálovému trhu venovať iba v malej miere

oblasti neustále zbytočne lejú nové a nemalé finančné prostriedky. Keby si aktéri urobili prieskum o stave slovenského kapitálového trhu od osôb, ktoré chcú reálne investovať až po spoločnosti, ktoré chcú získať kapitál na trhu a majú záujem, aby ich cenné papiere boli obchodované na trhu, tak by prišli k záveru, že táto agenda by už nemala figurovať v ich slovníku.

Asociácie obchodníkov s cennými papiermi (AOCP) mimoriadne ocenenie - poďakovanie za aktívnu podporu a pomoc slovenskému kapitálovému trhu. Je pravdou, že SEVIS za 20 rokov výrazne prispieval k ozdraveniu, náprave a k záchrane trhu. Žiaľ, posledné roky sme sa prostredníctvom AOCP viac venovali obrane a ochrane záujmov obchodníkov po všetkých zmenách, ktoré prichádzali, či už z EU alebo boli vyvolané „potrebami“ domácich záujmov. Činnosť AOCP tak už reálne nevedla k rozvoju.

„Prekvapiť ma môže iba to, čo neočakávam“. Moje posledné stretnutia na trhu so správcami finančných prostriedkov naznačujú, že sú žiaľ náchylní investovať aj do projektov, o kvalite ktorých majú vopred vážne pochybnosti. Sú pod tlakom veľkého množstva voľných prostriedkov a sú nútení ich použiť. Považujem to za nebezpečné a výbušné prostredie a za dlhodobu neúnosnú situáciu. Vnímam to ako stav, kedy správcovia sami očakávajú a vedome si pripravujú nemilé prekvapenie. Túto hru my ale hrať radšej nebudeme.

Po rokoch pôsobenia na tomto trhu som sa veľa naučil. Pochopil som, že „spokojnosť prichádza z pomoci“. Dnes sme však v situácii,

kedy nemáme v ponuke nový životaschopný produkt, či službu spojenú s financiami, ktorá by mohla pomáhať klientom.

SEVIS má takmer všetko, dobrú základňu na to, aby mohol byť v budúcnosti úspešný. Má 23 ročnú históriu, nenarušenú kauzami a desiatky tisíc spokojných klientov. Plní si všetky záväzky, má vytvorené výborné a spoľahlivé väzby na trhu, širokú klient-sku základňu a plnú dôveru vo vzťahu na majetok a peniaze. Máme dostatok vlastného voľného kapitálu, pričom príjmy z podnikania, dokážu pokryť naše náklady a generujú zisk. Máme výborný tím spoľahlivých ľudí. Čo viac si môže majiteľ spoločnosti priať? K ideálnej scéne nám dnes chýba nový produkt, s ktorým by sme dokázali klientom dlhodobo pomáhať.

Príkladom je aj skutočnosť, že v súčasnosti vzhľadom na narastajúcu rizikovosť posudzovaných nových projektov nedokážeme klientom ponúknuť primerane bezpečný nástroj pre zhodnotenie ich voľných finančných prostriedkov vo vzťahu k ich očakávaniam. Z tohto stavu som nespokojný, a tak hľadám novú cestu.

Treba naše kroky v súčasnosti vnímať ako spomalenie na dobu neurčitú, prípadne obdobie zvýšeného pozorovania.

Považujem za férové o tom hovoriť nahlas a nehanbiť sa za to. Netváriť sa, že na všetko je možné nájsť rýchle riešenie. Spoľahlivosť znamená aj vedieť, kedy spomaliť, prípadne povedať „dosť“. Takýto postoj nám dáva vnútorný pocit byť silnejšími a zodpovednejšími. Situáciu vnímame reálne, zdravý rozum nestrácame a aj preto sú klientske a naše prostriedky v bezpečí.

Sme v poslednej dobe viac obozretní a naše kroky možnože treba vnímať ako spomalenie investičných aktivít na dobu neurčitú, prípadne ako obdobie zvýšeného pozorovania.

Nadalej monitorujeme trh a vyhľadávame kvalitnú investičnú príležitosť, do ktorej by sme vstúpili a kde by sme dokázali využiť našu kapacitu, potenciál a možnosť ponúknuť spoluúčasť našim klientom. Každý nový produkt, ktorý v budúcnosti ponúkne, bude bezpochyby postavený na rovnakých hodnotách a kvalitných základoch. To je moje presvedčenie a zároveň ubezpečenie pre našich klientov.

*Pavol Prekop
predseda predstavenstva*

POHĽAD PRÁVNIKA

Zamyslenie sa nad jednou reštrukturalizáciou

„Už to nie je, čo to bývalo“, dozvedela som sa od zainteresovaných osôb ako reakciu na konštatovanie, že reštrukturalizácia je pre dlžníka dobrý biznis. Inak povedané, dalo sa na nej zarobiť aj ľahšie. Model je spravidla veľmi jednoduchý. Dve spriaznené firmy. Jedna tvorí zisk, lebo prenajíma svojej neporiadnej „sestre“ všetko potrebné a vytvára jej zázemie. A odčerpáva z nej aj peniaze. Druhá nízkymi cenami likviduje konkurenciu, ziskava síce zákazky, ale programovo tvorí stratu. Ved' reštrukturalizácia všetko vyrieši.

Dovolím si tvrdiť, že vo väčšine prípadov s ňou dlžník ráta. Vie, že ak sa nič mimoriadne neudeje, tak pohodlne s podporou ním plateného správcu dosiahne odpis dlhov. A to často v takej miere, ktorá nemá nič spoločné ochranou pred veriteľmi. Princiálne by mala byť ochrana pred veriteľmi založená na odklade splatnosti pohľadávok, aby mal dlžník čas získať zdroje na zaplatenie. Iba výnimočne by sa malo jednať o odpustenie časti dlhu. Ale aj táto výnimka musí mať svoje opodstatnenie a musí byť opretá o relevantné čísla.

Celé je to schované pod viac či menej (skôr menej) odborné stanovisko správcu o tom, či existujú dôvody, prečo by dlžník nemal skončiť v konkurze, a prečo je reštrukturalizácia pre veriteľov výhodnejšia. Je ťažko predstaviteľné, že by niekto, koho si vyberiem a komu zaplatím, napísal do stanoviska niečo iné ako odporúčanie reštrukturalizácie. Prečo je to tak?

Lebo nikto počnúc správcom, končiac súdom nerozumie ekonomike podniku. Súd (právnik) nemá schopnosť si overiť stanovisko správcu (spravidla právnik) a môže sa len spoľahnúť na závery v posudku.

Nikoho netrápi, že povedomie právnikov o ekonomike je väčšinou mizerné. Česť výnimkám. Napriek tomu posudok i plán tvoria často právnici a ochotne sa podpíšu pod evidentné nezmysly, ktoré sú v priamom rozpore so zverejnenými účtovnými závierkami dlžníka i so základnými ekonomickými ukazovateľmi, ktoré si vie naša finančná manažérka spočítať behom pár sekúnd.

Výsledkom jednej takejto odbornej reštrukturalizácie je 100 strán nič nehovoriacej omáčky, ktorá síce dobre vyzerá, ale ekonóm z nej plače. Samozrejme, že v tejto nudnej literatúre sú dobre schované právne kľučky na ochranu dlžníka. Keď sa veriteľ začne pýtať, buď sa nedozvie nič,

alebo zistí, že za všetky nezrovnalosti môže účtovníčka dlžníka. Keby sa veriteľ nespýtal, tak správca vôbec nezistí, že jeho čísla nesedia.

Ale správca naďalej trvá na tom, že reštrukturalizácia je dobrý nápad. Aj v prípade, kedy dlžník za 6 mesiacov trvania reštrukturalizačného konania, chránený pred veriteľmi a v hlavnej sezóne, bol schopný vytvoriť stratu 130 000 eur. A spriaznená osoba dlžníka ďalej ťahá peniaze cez nájmy všetkého možného od chudáka dlžníka za „priateľské“ ceny.

Súd tomu nerozumie. Banka sa v aktivite nepretrhne a dlžníka podrží. A menší veritelia nevedia dosiahnuť odvolanie neschopného správcu ani zmenu plánu. Je známe, že konkurz nie je zrovna výhra veriteľov. Ale posielat' do reštrukturalizácie firmu, ktorá nie je schopná existovať a skôr či neskôr sa potopí, alebo odpúšťať väčšiu časť dlhov hoci by dlžník pri odklade splatnosti pohodlne splatil celý dlh, je podľa mňa krádež.

*Mgr. Danica Kozáková
kozakova@sevis.sk*

O NÁS

SEVIS klub má za sebou prvú dekádu

Ani sme sa nenazdali a máme tu už v poradí 10. SEVIS klub, ktorí sa uskutoční dňa 10.12.2015, tradične u nás v Žiline. Keď sme pred dvoma rokmi organizovali prvé stretnutie SEVIS klubu, tak sme nečali, že toto podujatie bude mať až taký úspech. O to viac nás teší váš pretrvávajúci záujem o tento typ aktivity a o to radšej každé stretnutie pripravujeme.

Na septembrovom klube sme si povedali viac o tom, čo by znamenalo vylúčenie Grécka z Eurozóny a či sa aj my zaradíme medzi čakateľov na exit z nej. Na decembrovom klube sa budeme venovať ďalšej neustále diskutovanej téme, ktorou sú migranti. Viac o tom, či kradnú mig-

ranti prácu domácim, koľko stojí ľudský kapitál, ako ovplyvní migrácia dôchodkový systém a čo s tým, ak bude migrantov stále viac nám povie náš stály hosť Vladimír Baláž.

Druhý hosť 10. klubu je známy tým, že zviditeľnil Slovensko ako prezident, dokumentarista,

fotograf, spisovateľ a hlavne veľký cestovateľ, ktorým je dodnes. Mnohí už tušíte, že reč je o bývalom prezidentovi SR - Rudolfovi Schusterovi, ktorý na klube vystúpi s témou: „S protokolom, bez protokolu“. Porozpráva nám o zákulisí postu prezidenta republiky, ako sa nadväzujú vzťahy s prezidentmi a čo mu táto etapa jeho života dala.

Je teda na čo sa tešiť, tak veríme, že sa na tomto predvianočnom stretnutí opäť uvidíme.

Novinky v zákone o dani z príjmov platné od 1.1.

V júnovom čísle nášho štvrtročníka som písala o predpokladanej podobe „veľkej“ novely zákona o dani z príjmov, ktorá bola v tom čase v pripomienkovom konaní. Na prekvapenie bola táto novela schválená parlamentom už 22. septembra tohto roku. Takže podnikateľské subjekty aj fyzické osoby majú relatívne dosť času sa s prijatými zmenami zoznámiť.

Prevažná väčšina novelizovaných článkov sa venuje príjmom z kapitálového majetku, ale zákonodarca mal potrebu ešte detailnejšej špecifikácie sledovania a zdaňovania nefinančných príjmov zdravotníckych pracovníkov. V tejto súvislosti ma napadlo, že rovnaký meter by mohol byť uplatňovaný na štátnych a samosprávnych zamestnancov a možno by bol náš štátny rozpočet zasa o niečo bohatší. (Tento nápad asi skôr patrí k sci-fi, ale nepáčil by sa aj vám?)

Vrátim sa späť k našej hlavnej téme, teda zdaňovaniu príjmov z kapitálového majetku. Novinkou je, že od 1.1.2016 je príjem z kapitálového majetku (príjem podľa §7 zákona o dani z príjmov) osobitným základom dane, ktorý je vždy zdaňovaný 19%, nezapočítava sa do celkového základu dane z ostatných druhov príjmov, a teda nemá vplyv na podiel príjmov zdaňovaných 25%. Platí však, že príjmy z kapitálového majetku, z ktorých sa daň nevyberá zrážkou alebo odvedením zrážkovej dane nie je splnená daňová povinnosť, ale zrážková daň je daňovým preddavkom (vstupujú do daňového priznania) a sú základom aj pre odvod zdravotného poistenia.

Pre fyzické osoby, ktoré nakúpia alebo vlastnia

cenné papiere obchodované na regulovaných trhoch (burzách) bude zaujímavé držanie týchto cenných papierov viac ako jeden rok, nakoľko následný predaj na regulovanom trhu so ziskom nebude predmetom dane z príjmu. Pozor, táto zmena sa dotýka len cenných papierov obchodovaných na regulovaných trhoch. V prípade, že vlastnité alebo si obstaráte cenné papiere, ktoré nie sú prijaté na regulovanom trhu a predáte ich aj po uplynutí jedného roka alebo predáte cenné papiere obchodované na regulovanom trhu pred uplynutím jedného roka od ich nadobudnutia, tak príjem z nich je predmetom dane (podľa §8 zákona o dani z príjmov). Samozrejme stále platí, že príjem z predaja cenných papierov nadobudnutých pred 1.1.2004 sa nezdaňuje.

Dlhodobé investičné sporenie je novinkou v zákone o dani z príjmu a samozrejme aj v zákone o cenných papieroch (Detailne som o ňom písala v júnovom čísle). V rámci dlhodobého investičného sporenia minimálne celých pätnástich rokov si človek môže sporiť maximálne 3.000 EUR ročne. Počas celého tohto obdobia si však z neho nesmie vybrať žiadny benefit a po uplynutí pätnástich rokov jeho príjem nebude zdaňovaný.

Ing. Danica Michalková
michalkova@sevis.sk

Zmeny v daňovo uznávaných nákladoch v r. 2015

Pred nami je koniec kalendárneho roka, pre ktorý platí niekoľko nových pravidiel daňovej uznateľnosti nákladov. O niektorých z nich som písala už v predchádzajúcich číslach nášho štvrtročníka, takže teraz len krátke zhrnutie.

- Povinnosť uplatňovať systém transferového oceňovania, t.j. používať princíp nezávislého vzťahu medzi závislými osobami majú aj tuzemské spriaznené/závislé osoby vykonávajúce medzi sebou obchodné transakcie. K transakciám medzi závislými osobami sú tieto povinné viesť dokumentáciu pre transferové oceňovanie. Túto dokumentáciu sú povinné v prípade daňovej kontroly predložiť daňovej správe. Transakcie, ktoré je potrebné dokladovať v rámci transferového oceňovania medzi závislými osobami sú nielen fakturované tovary a služby (zisková marža), dodávky hmotného a nehmotného majetku, ale aj úroky z pôžičiek a iné transakcie. Posudzuje sa aj významnosť transakcie vo vzťahu k celkovým nákladom, výnosom alebo zisku zainteresovaných subjektov.
- Maximálny limit vstupnej ceny automobilu 48.000 EUR - platí pre automobil kupovaný priamo aj formou leasingu.
- Pri prenajímaní majetku je nevyhnutné, aby výška ročného nájmu bola minimálne na úrovni ročných odpisov prenajatého majetku, pričom pri budovách a stavbách to platí pre každú jednotlivú nehnuteľnosť, pri hnutelnom

majetku je to kumulatívne za všetok prenajatý hnutelný majetok.

- Povinnosť prerušiť daňové odpisovanie hmotného majetku v prípade, že nie je počas celého zdaňovacieho obdobia používaný na dosahovanie zdaniteľných príjmov.
- V prípade zmarenej investície je možno ju počas 36 mesiacov daňovo odpísať, pričom prvým mesiacom, v ktorom tento odpis možno uplatniť je ten mesiac, v ktorom došlo k rozhodnutiu o trvalom zastavení investície.
- Pravidlá „nízkej kapitalizácie“ a financovanie podnikateľských aktivít zo zdrojov majiteľov a iných spriaznených osôb. Maximálna výška daňovo uznateľného nákladového úroku od spriaznených osôb je suma dosahujúca maximálne 25% EBITDA, t.j. 25% zo súčtu hospodárskeho výsledku pred zdanením + odpisov + úrokov.

V tomto zhrnutí som popísala len tie zmeny, na ktoré musia myslieť majitelia spoločností pri svojom rozhodovaní. Toho, na čo nesmú zabudnúť finanční manažéri a účtovníci je ešte ďaleko viac.

Ing. Danica Michalková
michalkova@sevis.sk

2. Majstrovstvá sveta v hre Klobúčik Hop!

Druhý ročník Majstrovstiev sveta v Klobúčiku hop, ktorý sa tretiu septembrovú sobotu konal vo Varíne, opäť naplnil svoje hlavné poslanie: spájať ľudí. A to nielen ľudí z Varína, či zo Slovenska, ale z celého sveta! O priebehu aj výsledkoch samotnej akcie nám porozprával zástupca spoločnosti SEVIS a jej hlavný organizátor Pavol Prekop.

Tohtoročné majstrovstvá sveta podľa mňa dopadli nad očakávanie a boli lepšie ako prvé. Potvrdili to aj pozitívne hodnotenia návštevníkov, či už na mieste alebo po podujatí na sociálnych sieťach. Veľmi ma potešilo, že návštevníci pochválili organizáciu akcie na profesionálnej úrovni napriek tomu, že ľudia, ktorí sa na tomto podujatí podieľali neboli žiadni profesionáli, ale dobrovoľníci.

Počas dňa do autocampingu prišlo takmer 1 700 návštevníkov, čo je viac ako minulý rok. Do samotnej súťaže sa zapojilo 312 hráčov z 12 krajín sveta. Okrem medailí a diplomov získali hráči na stupni víťazov originálne umelecké predmety, ktoré špeciálne pre majstrovstvá sveta vyrobil partner podujatia. Išlo o platne a klobúčiky z unikátneho kameňa Zlatý Ōnyx, ktorý sa ťaží pri Leviciach. A keďže sa jedna o hru ktorá spája, tak výhercovia zároveň dostali pobyt pre viac osôb v rekreačných zariadeniach na Slovensku.

Program celého dňa bol koncipovaný podobne ako minulý rok. Súbežne so samotnou súťažou o majstra sveta v Klobúčiku hop prebiehal hudobný a tanečný program na hlavnom pódiu a súčasne zaujímavý program pre deti. Tie sa mohli zapojiť do pohybových aktivít pod dohľadom profesionálov z Akadémie pohybu Tu A Teraz a Freerun Slovakia, alebo si vyrobiť v kreatívnych dielnach vlastnú postavíčku Igráčika. Počas dňa si mohli deti tiež zasúťažiť v originálnych disciplínach a získať peknú hračku. Celodenná pestrosť, určená pre všetky vekové kategórie, tak urobila z podujatia jedinečnú udalosť.

Majstrovstvá sveta v Klobúčiku hop majú predovšetkým dobročinný charakter, preto každý kto prišiel a zaplatil vstupné alebo si kúpil tombolu, prispel na dobrú vec. Získaný výťažok bol rozdelený medzi Detské krízové centrum Náruč, Materskú školu v Strečne a Zariadenie opatrovateľskej služby Varín.

Podakovani za úspech tejto akcie patrí všetkým, ktorí sa na organizácii podujatia zúčastnili, pretože bez podpory mnohých z vás, našich partnerov, klientov a priateľov, by túto akciu nebolo možné uskutočniť v takom veľkom rozsahu a na takej profesionálnej úrovni. Ďakujeme.

Migrácia: problém alebo príležitosť?

Vzrušujúce zábery migrantov nesúcich svoje deti cez Balkán až po rakúske hranice najprv dojali a potom rozháldali Európu. Stále viac je však zrejme, že na nekontrolovanú migráciu nie je Európa absolútne pripravená. A koncepciu riadenej migrácie tiež nemá. Migrantov z Afriky a Ázie prišlo tohto roku len 1-1,5 milióna. To je iba 0,2 až 0,3% obyvateľstva Európskej únie. Žiadna moslimská záplava sa teda nekoná.

Ktoré migračné toky sú skutočne dôležité

Skúsme sa pozrieť na migráciu nie cez televízne šoty, ale cez čísla a fakty. V skutočnosti je pre Európu omnoho viac dôležitá vnútroeurópska migrácia. V roku 2013 žilo v krajinách EÚ až 14,2 milióna Európanov z inej členskej krajiny EÚ, t.j. asi 3% populácie EÚ. Sú samozrejme krajiny, v ktorých prevažuje emigrácia a krajiny, kde prevažuje imigrácia. Najmohutnejšie toky sú z Rumunska do Talianska (1,08 mil. ľudí) a do Španielska (0,73 mil. ľudí). Veľmi silné sú však aj migračné toky medzi Poľskom na strane jednej a Britániou a Nemeckom na strane druhej (0,68 a 0,61 mil. ľudí). Nemigrujú však len ľudia z východnej Európy. Napríklad 0,5 mil. Portugalcov pracuje vo Francúzsku a 0,55 mil. Talianov v Nemecku.

Ekonomické benefity a negatíva migrácie

Sú migranti pre hostiteľskú krajinu prínosom? Väčšinou áno. Ako prispievajú migranti k ekonomickému rastu? Existujú krátkodobé a dlhodobé náklady a výnosy z migrácie.

- Ku krátkodobým nákladom patria predovšetkým výdavky na migrantov, ktoré domáca populácia musí platiť zo svojich daní. Ide najmä o bezprostredné výdavky štátu na ubytovanie, stravu, sociálne dávky, administratívnu žiadosť o azyl. Potom nasledujú výdavky na vzdelávanie detí migrantov a zdravotnú starostlivosť. A zabúdať nesmieme ani na náklady na jazykové kurzy a rekvifikáciu migrantov. A aký je krátkodobý zisk? Ide predovšetkým o zisk z tzv. multiplikačných efektov. Podnikatelia stavajú pre imigrantov ubytovanie, profitujú zo sociálnych dávok, ktoré migranti míňajú za stravu, oblečenie, atď.
- A čo dlhodobé efekty? K najväčším negatívam patria vyššie sociálne dávky pre nepracujúcich migrantov. Omnoho viac však prevažujú dlhodobé benefity pre hostiteľskú ekonomiku. Tie vyplývajú zo zapojenia dodatočnej pracovnej sily do ekonomiky. Tá zaplatí viac odvodov a priamych daní zaplatených do verejných rozpočtov. Vyššia spotreba obyvateľstva generuje viac nepriamych daní. Multiplikačné efekty na ďalšie zvýšenie spotreby zas generujú dodatočné pracovné miesta.

Banka Credit Suisse odhadla, že krátkodobodokáže prílev migrantov do Eurozóny zrýchliť rast HDP 0,2-0,3%. V dlhodobom výhľade dokáže prílev cca 5 mil. migrantov zvýšiť rast HDP v EÚ tiež o 0,2% v rokoch 2015-2023. Celkový rast HDP sa zvýši z 1,1% na 1,3%.

Nechce sa migrantom pracovať?

Ak sa pozrieme do údajov európskej štatistickej agentúry Eurostat uvidíme, že v roku 2014 bola priemerná miera nezamestnanosti

domácich obyvateľov 9,7%. Cudzinci mali v európskych krajinách mieru nezamestnanosti 16,4%. Dosť záležalo na tom, o akých cudzincov išlo. Ak išlo o obyvateľov inej členskej krajiny Európskej únie, miera nezamestnanosti činila 11,7%. Rozdiel medzi domácimi a imigrantmi bol v tomto prípade veľmi malý. Ak išlo o cudzincov z iných krajín ako z Európskej únie, miera nezamestnanosti činila 20,4%. Takíto migranti mali síce dvojnásobnú mieru nezamestnanosti ako domáci, ale aj tak z nich takmer 80% pracovalo. Imigranti chcú tiež zarábať peniaze, vychovávať svoje deti a mať sa dobre, presne tak ako domáci.

Zaberajú migranti pracovné miesta?

Paradoxne sa stretávame aj s opačným názorom, t.j. že migranti berú prácu domácim. V ekonomike však neexistuje fixný počet pracovných miest. Čím viac ľudí, tým vyššia spotreba, a tým aj viac pracovných miest pribudne. Čím viac migrantov, tým viac pracovných miest, aj pre domácich. Imigranti berú najmä tie práce, ktoré nechcú vykonávať domáci. Hlavní porazení sú domáci robotníci s nízkym vzdelaním. Výskum organizácie Migration Observatory z britského Oxfordu napríklad ukázal, že nárast počtu migrantov o 1% krátkodobodostlačí mzdy o 0,3%. V dlhodobom výhľade mzdy narastú, vďaka vyššiemu spotrebiteľskému dopytu.

Imigrantov budeme určite potrebovať

Dlhodobé demografické trendy sú v Európe veľmi nepriaznivé. Európa v podstate pácha demografickú samovraždu. Demografická perspektíva Anglicka, Nemecka, Francúzska, Španielska, Talianska je veľmi rozdielna. To sa odráža aj na prístupoch k imigračnej politike. Angela Merkelová sa nezbláznila, keď povedala, že Nemecko prijme tohto roku milión migrantov. Pani Angela sa len správa ako štátnička. Do roku 2060 stratí Nemecko v dôsledku starnutia populácie 11 mil. ľudí v produktívnom veku, no bude mať o 6 mil. dôchodcov viac ako dnes. Iná je situácia Británie, ktorá má už štvrtstoročie vysoký príliv imigrantov, najmä z východnej Európy. Británie preto svoj populačný problém hravo zvládne aj bez Sýčanov. A do imigrácie sa moc nehrnie, práve naopak. Taliansko, Francúzsko či Rakúsko prosperujú z imigrácie z východnej Európy a svoj demografický problém majú ako-tak vyriešený. Najväčší problém s imigráciou majú štáty vo východnej Európe, ktoré by ju však najviac potrebovali.

Vyspelé krajiny potrebujú migrantov na to, aby im v budúcnosti niekto zaplatil dôchodky. Dopady starnutia populácie na dôchodkové systémy sa budú veľmi líšiť podľa toho, či je hlavným príjmom v starobe dôchodok z verejných zdrojov (zo Sociálnej poisťovne) alebo súkromný dôchodok.

- V štátoch ako Veľká Británia, Írsko, či Holandsko je dôchodok z verejných zdrojov už dnes relatívne nízky a v podstate plní funkciu sociálnej dávky v starobe. Starnutie populácie výšku britského verejného dôchodku moc neohrozí, pretože je jednak nízky a jednak sa môže opierať o neustály prílev imigrantov.
- Iná situácia je v štátoch ako Nemecko, či Francúzsko, kde je verejný dôchodok štedrý a zároveň je aj hlavným príjmom v starobe.
- Najviac zraniteľné voči starnutiu populácie sú nové členské krajiny EÚ, ktoré trpia emigráciou mladých ľudí a pritom súkromné dôchodky v nich nehrajú veľkú úlohu.

Čo nás môže čakať v budúcich desaťročiach?

Minulé odhady rastu svetovej populácie predpokladali, že prírastok populácie bude postupne klesať všade vo svete vrátane Afriky, ktorá má najvyšší populačný prírastok. Predpokladalo sa, že rastúca životná úroveň a vzdelanie žien budú v Afrike stláčať mieru pôrodnosti smerom nadol, tak ako všade vo svete. Tieto predpoklady sa nenaplnili. V Nigérii, Etiópii, Kongu, či Ugande má dnes jedna žena v priebehu svojho života päť až sedem detí (slovenská žena má v priemere 1,4 dieťaťa). Krajiny, ktoré sme kedysi poznali len z exotických poštových známok budú v roku 2050 patriť k najľudnatejším na svete. V Nigérii žilo v roku 1950 len 38 mil. ľudí. V roku 2050 to bude 398 mil. Obrovský prírastok čaká Kongo (z 12 na 195 mil. Etiópiu (z 18 na 188 mil.), Sudán (z 5,7 na 80 mil.), Nigériu (z 2,5 na 72 mil.). V niektorých krajinách populácia za uvedené storočie narastie 10 až 20 násobne.

Čo sa v Afrike stalo? Hlavnými príčinami pokračujúceho populačného boomu sú chudoba, ekonomická a politická nestabilita a vojnové konflikty, ktoré neprajú ani prosperite, ani vzdelávaniu žien. Okrem toho je mnoho afrických krajín postihnutých klimatickou zmenou. Veľká časť obyvateľstva sa živí poľnohospodárstvom, ktoré nedokáže reagovať na úbytok zrážok. Idú tam, kde si myslia, že im bude lepšie. A Európa bude ich prirodzeným cieľom.

Čas na imigračné politiky

Populačný vývoj v Afrike naznačuje, že migrantov bude v nasledujúcich rokoch násobne viac. Čo s tým? Najväčšia demokracia na svete (USA) postavila na hraniciach s Mexikom takú železnú oponu, o ktorej sa našim komunistom ani nesnívalo. Iná demokracia (Austrália) neúprosne obracia lode s imigrantmi nazad. Obe krajiny si zo záplavy migrantov vyberajú hrozienka v podobe mladých a vzdelaných ľudí. Jedna vec je nekontrolovaná migrácia a iná demografická politika zameraná na budovanie ľudského kapitálu.

Starnúca Európa potrebuje viac imigrantov ako doteraz, hoci ako nepopulárne to znie. Zároveň však potrebuje aj po (a) lepšie imigračné pravidlá, aby si dokázala zabezpečiť kvalitný ľudský kapitál a po (b) lepšie integračné politiky, aby tento kapitál dokázala využiť.

Ing. Vladimír Baláz, PhD., DrSC.
balaz@sevis.sk